

Irmak kenarına çeşme yapılmaz.

Bir yerde ihtiyacı karşılayan bir şey varsa, onun yanına yine aynı ihtiyaca yönelik ve üstelik de daha küçük bir şeyi yapmak gereksizdir; ayrıca bu, boşuna bir çabadır; geri durmak gereklidir.

Irmaktan geçerken at değiştirilmez.

Yürütülmekte olan bir işin tam ortasında, işi tehlikeye düşürebilecek bir yöntem, bir araç-gereç değişikliği girişiminden kaçınılmalıdır. Yoksa işimizi büsbütün bozup büyük bir zararla karşılaşabiliriz. Bu tür girişimler için en uygun zaman kollanmalı, değişiklik zamanında ve yerinde yapılmalıdır.

Irz insanın kanı pahasıdır.

Irz, bir kimsenin başkaları tarafından dokunulmaması, saygı gösterilmesi gereken iffetidir. Dolayısıyla her şeyden önemlidir. Bu bakımdan kişi kanını döker, canını verir ama namusunu kirlettirmez.

Isıracak it dişini göstermez.

Kötülük edecek kimse, bunu daha önceden haber vermez. Dolayısıyla bize açıktan açığa cephe alan, bunu gürültü ve patırtısıyla belli eden kimselerden değil, bize sinsice yaklaşan ve yaklaştığını da belli etmeyen kimselerden çekinmeliyiz; asıl tehlikeli olan ve bize zararı dokunacak kimseler onlardır.

Isırgan ile taharet olmaz.

1. Kötü, zararlı kişiden iyilik beklenmez. 2. Her işin aracı farklıdır. İyi sonuç bekleniyor ve zarara uğranmak istemiyorsan uygun araç-gereç seçilmelidir.

İslanmışın yağmurdan pervası yoktur.

Daha önce kötülük görmüş, zarara uğramış kimse, kendisini bu duruma düşüren şeyden artık çekinip korkmaz.

İssız eve it buyruk.

Sahip çıkılmayan, başında bulunulmayan mal ya da iş, seviyesiz ve niteliksiz, bayağı kişilerin eline geçer; onlarca kullanılır ve idare edilirler.

İ

İbadet de gizli, kabahat de.

Yüce Allah'ın buyruklarını yerine getirmek her insana borçtur ve gösteriştenden uzaktır. Gerçek iman sahipleri ibadetlerini başkaları görsün diye yapmazlar. Eğer böyle yaparlarsa ibadetleri, ibadet olmaktan çıkar. Benzer şekilde kabahat de başkalarına gösterilecek bir şey değil, tam tersi utanılacak bir şeydir. Bu bakımdan onu da açıktan açığa yapmak insana yakışmaz, gizlenmeli ve örtülmelidir.

İğneyi kendine, çuvaldızı başkasına batır.

Hoşlanılmayan bir davranışın en küçüğünü, başkalarından önce kendimizde deneyip etkiyi görmeli; ondan sonra bunun daha büyüğünü başkalarına uygulamanın ne denli uygun olup olmayacağına karar vermeliyiz.

İki at bir kazığa bağlanmaz.

Kendi başına buyruk, kimseden izin almaksızın dilediği gibi davranan iki kişi, aynı iş üzerinde görevlendirilip çalıştırılmaz. Her an aralarında anlaşmazlığın çıkması, bunun da kavgaya dönüşmesi kaçınılmazdır.

İki baş bir kazanda kaynamaz.

Fikirleri, eğilimleri ve davranışları birbirinden farklı olan iki kişi belli bir konuda, bir iş üzerinde uyuşamazlar; görüş ayrılıkları yüzünden ortaya bir şey çıkaramazlar.

İki cambaz bir iptе oynamaz.

Kurnazlıkta eşit olan iki kimse bir iş üzerinde birlikte çalışamazlar; birbirlerini aldatmak, saf dışı bırakmak için uğraşırlar. Bunda ısrarlı olmaları, her ikisini de daha tehlikeli bir duruma iter.

İki dinle (bin işit) bir söyle.

Haddinden fazla konuşmak, gereksiz ve yanlış sözlerin ağızdan çıkmasına yol açar. Ayrıca konuşan kişiyi de itici yapar. Bu bakımdan az konuşmalı, çok dinlemelidir. Hem yerinde konuşabilmek için de dinlemek şarttır. Çünkü söylenenler ancak bu şekilde kavranır, çenesi düşüklükten de bu şekilde kurtulur insan.

İki el bir baş içindir.

1. Yüce Allah, insanları geçimlerini sağlayabilecek bir güçle donatmıştır. Bu gücü kullanan insan, başkalarına muhtaç olmadan yaşayabilir. 2. İnsan ancak kendi geçimini sağlayabilecek bir güce sahiptir. Başkalarına yardım edecek bir durumda değildir.

İki karpuz bir koltuğa sığmaz.

Kimisi, önemi büyük birkaç işi bir arada yapmaya kalkışır. Bu ise çok zor ve sakıncalıdır. Çünkü gücü ve dikkati dağıtır. Buna aldırmayanlar çoklukla yapmaya kalkıştıkları işleri sekteye uğratırlar.

İki ölç, bir biç.

Hangi iş olursa olsun, bir işe kalkışmadan önce işin ayrıntıları iyice düşünülmeli; boyutları gözden geçirilmeli; nasıl başlanıp nasıl gelişeceği ve nasıl sonuçlanacağı, ne alıp ne götüreceği dikkatle hesaplanmalı ve daha sonra işe başlanmalıdır.

İnsan beşer, kuldur şaşar.

Hiçbir insan hatasız değildir. Çünkü insan zayıf yaratılmıştır. Dolayısıyla şaşırıp yanlışlık

yapması da kaçınılmazdır. Bu bakımdan dalgınlıkla, şaşkınlıkla yapılan hatalara hoşgörülle bakılmalıdır.

İnsan doğduğu yerde değil, doyduğu yerde.

İnsan doğduğu andan itibaren sosyal bir hayatın içine girer. Dolayısıyla herkes gibi o da yaşamak için çabalamaya başlar. Ne var ki, yaşadığı hayat şartlarının zorluğu, insanı doğduğu yerin dışına iter. İnsan da istemeden geçimini temin ettiği yerde kalır, orayı yurt edinir.

İnsan göre göre, hayvan süre süre (alışır).

Bir işi öğrenmenin en iyi yolu, o işi görmekten, denemekten ve defalarca yapmaktan geçer. Bunu sürekli yapan insanlar hem tecrübe, hem de alışkanlık kazanırlar; dolayısıyla o işi kolayca yaparlar. Hayvanların bir işe alışmaları ve o işi öğrenmeleri ise, o işi tekrar tekrar yapmaları ile sağlanır.

İnsan insanın (adam adamın) şeytanıdır.

Çoklukla görülür ki, kötü ve art niyetli kimi uygunsuz kişiler, bazı saf ve iyi niyetli kişileri kurdukları tuzaklarla doğru yoldan saptırıp yanlış yola sürüklerler.

İnsanoğlu çiğ süt emmiş.

Şurası muhakkak ki, insanın ne zaman ne yapacağı belli olmaz. Çoklukla güven de vermez. Hiç umulmadık bir anda nankörlük edip çıkarı için iyilik gördüğü kimseye bile kötülük yapabilir.

İnsan yedisinde ne ise, yetmişinde de odur.

Kişi pek çok özelliğini doğuşuyla birlikte getirir. Bunun yanı sıra, yedi yaşına kadar da çevresinden etkilenerek kimi davranışlar kazanır ve bir huy edinir. Edindiği bu huy ihtiyarlasa da kolay kolay değişmez.

İp incelendiği yerden kopar.

Bir durum, bir olay ve bir iş en zayıf yerinden, en çürük noktasından bozulur veya kopar.

İslam`ın şartı beş, altıncısı insaf demişler.

“Kelime-i şahadet getirmek, namaz kılmak, oruç tutmak, hacca gitmek, zekât vermek” İslâm dininin beş temel buyruğudur. Eğer bu beş şarta bir şart daha eklenecek olsaydı, bu mutlaka “insafli olmak” olurdu. Çünkü insaf sahibi olmak, Müslümanlar için son derece önemli bir vasıftır.

İsteyenin bir yüzü kara, vermeyenin iki yüzü.

Birinden bir şey isteyen biraz utanır ama isteği yerine getirmeyen daha çok utanması gerekir. Darda kalanın, ihtiyacı olanın, bir şeyi başkasından istemesinde utanılacak bir yan yoktur.

İşine hor bakan (sanatını hor gören) boynuna torba takar.

Kişi, nasıl olursa olsun işini ya da sanatını küçük görmemelidir. Eğer böyle görürse işinin, sanatının gereğini yerine getirip para kazanamaz. Para kazanamayınca da geçim darlığına düşer. Sonunda ona buna avuç açar, dilencilik yapmaya başlar.

İş insanın aynasıdır.

Bir kişi hakkında yargıya varmak, nasıl bir kişi olduğunu öğrenmek mi istiyorsunuz? O hâlde onun yaptığı işe bakınız. Çünkü yaptığı o iş, onun ne kadar sorumlu, bilgili ve yetenekli olduğunu açığa çıkarır.

İşleyen demir ışıldar (pas tutmaz).

Durağan durumdan hareketli duruma geçmek ve çalışmak, insandaki hantallığı, isteksizliği ve uyuşukluğu söküp atar; onu canlı, yetenekli ve verimli kılar. Ruhun ve bedenün güçlendirdiği gibi, maddî yönden de kazançlı yapar.

İş olacağına varır.

Her işin kendine has bir akışı ve sonucu vardır. Ne yapılırsa yapılsın, ne tedbir alınırsa alınsın, o iş, ulaşacağı sonuca ulaşır. Bunu değiştirmek mümkün değildir. Bu bakımdan işin istediğin biçimde sonuçlanmadı diye kaygılanıp üzülme.

İşten artmaz, dıştan artar.

Kazanç ne kadar çok olursa olsun, tutumlu davranılmazsa para biriktirilemez. Tasarruf, savurganlık yapmamak, tüketimi kısmakla mümkündür ancak.

İt derisinden post olmaz.

Ahlâksız, bayağı ve değersiz kimseler bir göreve veya mevkiye gelip önemi büyük, yüce bir amaç için hizmet yapamazlar.

İtin (köpeğin) duası kabul olunsaydı gökten kemik yağardı.

Eğer art niyetli, aşağılık kişilerin istedikleri yerine gelseydi, onlar mutlu olurken dünya kötülüklerle dolar; iyilere de barınacak yer bulunamazdı. Şükür ki bunların dilekleri yerine gelmemektedir.

İt itin ayağına (kuyruğuna) basmaz.

Hilebaz, ahlâksız, başkalarına kötülük etmeyi kural hâline getiren insanlar birbirlerini gayet iyi tanırlar. Bu yüzden birbirlerini anlayışla karşılar, birbirlerine rahatsızlık verip kötülük etmekten mümkün olduğunca kaçınırlar.

İtle çuvala girilmez.

Bilgisiz, düzenbaz, bayağı, taşkın kimselerden uzak dur. Onlarla iş yapmak, yakın ilişki kurmak, tartışmaya girmek, hatta kavga bile etmek sakıncalıdır.

İtle yatan bitle kalkar.

Bk. “Körle yatan şaşu kalkar.”

İt ürür, kervan yürür.

Gerçekleşmesi doğal olan işlere, durumlara karşı çıkılsa da engellenemez. Bu bakımdan kötü niyetli kimselerin sözlerine ve davranışlarına aldırış etmeden, doğru bilinen yolda ilerlemeye devam edilir.

İyi dost kara günde belli olur.

Bk. “Dost kara günde belli olur.”

İyi evlât babayı vezir, kötüsü rezil eder.

İstenilen ve beğenilen nitelikleri taşıyan, yararlı olup iyilik sunan evlâtlar baba ve anne için övünç kaynağı; kötülük yapan, sağlıksız, yararsız ve şerefsiz insanlar da utanç kaynağı olurlar.

İyiliğe iyilik her kişinin kârı, kötülüğe iyilik er kişinin kârı.

İyilik yapan bir kişiye iyilik yapmak kolaydır. Doğal olan bu tavrı hemen herkes gösterebilir. Önemli olan kötülüğü dokunan birine iyilik edebilmektir ki, bunu herkes yapamaz. Bunu ancak mert, faziletli ve olgun kimseler başarabilir.

İyilik eden iyilik bulur.

Bir karşılık beklemeden yardım yapan, kayıran, yardımcı olan, yararlı işlerde bulunan kimse, hemen herkes tarafından sevilir. Günü geldiğinde iyilik görenler, bunun karşılığını ona iyilik yaparak öderler.

İyilik et, denize at, balık bilmezse Hâlik bilir.

Yaptığın iyiliklerden karşılık bekleme; yaptığın iyilik boşa çıksa da kıymeti bilinmese de sen iyilik yapmaya devam et. Bunu Yüce Allah görür. Bu davranışından ötürü seni bu dünyada olmasa bile öbür dünyada mutlaka ödüllendirir. Hem

de kat kat fazlasıyla.

İyilik (muhabbet) iki baştan.

Gerek iş, gerek evlilik, gerekse herhangi bir konuda iki kişi arasında kurulacak sağlıklı bir ilişkide yalnız birinin iyi davranış göstermesi yeterli değildir. Ötekinin de iyi davranış sergilemesi zorunludur. Tek taraflı iyilik bir yere kadardır.

İyi olacak hastanın hekim ayağına gelir.

Eğer Yüce Allah, kötü durumda olan birinin düzelişini iyi olmasını murat etmişse, türlü sebepler yaratarak ona hiç ummadığı yerlerden yardım gönderir. Onun rahata kavuşmasını sağlar.

K Bölümü için [TIKLAYIN](#)

A B C, Ç D, E F, G, H I, İ, K L, M, N O, Ö, P, R S, Ş T, U, Ü, V Y, Z

Benzer Sayfalar

- Atasözleri
- **Afrika Atasözleri**
- **Alman Atasözleri**
- **Arap Atasözleri**
- **Amerikan Atasözleri**
- **Çin Atasözleri**
- **Fransız Atasözleri**
- **Hint Atasözleri**
- **İngiliz Atasözleri**
- **İtalyan Atasözleri**
- **Japon Atasözleri**
- **Kızılderili Atasözleri**
- **Rus Atasözleri**
- **Yunan Atasözleri**